

Про кваліфікаційні вимоги, які висуваються до працівників аптек

Сучасні вимоги до кваліфікації працівників аптечних закладів в Україні визначаються низкою нормативних актів та регуляторних документів, спрямованих на забезпечення професійної компетентності фахівців фармацевтичного сектору.

Вони детально регламентують необхідний рівень освіти та кваліфікації для фармацевтів, асистентів фармацевтів, а також для завідувачів аптек і їхніх заступників. Такі вимоги включають не лише наявність профільної освіти, але й додаткові сертифікати для спеціалістів із вищою освітою, а також обов'язкову перепідготовку для тих, хто не працював за фахом понад 5 років.

Наразі вимоги до працівників аптечних закладів передбачені:

- Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (окрім активних фармацевтичних інгредієнтів), що затверджені постановою Кабінету Міністрів України (КМУ) від 30.11.2016 р. № 929 (далі – Ліцензійні умови);
- Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я», що затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України від 29.03.2002 р. № 117 (далі – Довідник кваліфікаційних характеристик).
- Відповідно до п. 181 Ліцензійних умов, у осіб, які безпосередньо здійснюють виробництво (виготовлення) препаратів в умовах аптеки, роздрібну торгівлю лікарськими засобами, має бути документ про вищу освіту не нижче початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти за спеціальністю «Фармація, промислова фармація».
- При цьому фахівцям з вищою освітою 2-го (магістерського) рівня за спеціальністю «Фармація, промислова фармація» потрібно мати ще й сертифікат провізора-спеціаліста, виданий закладом післядипломної освіти, або посвідчення про присвоєння (підтвердження) відповідної кваліфікаційної категорії.
- Безпосередньо відпуск препаратів можуть здійснювати фармацевти, асистенти фармацевтів, що мають відповідну освіту за спеціальністю «Фармація, промислова фармація» з дотриманням вимог законодавства.
- Згідно з п. 183 Ліцензійних умов, якщо спеціалісти не працюють понад 5 років із зазначеної дати у дипломі, сертифікаті (посвідченні) за спеціальністю, то вони допускаються до провадження діяльності з виробництва (виготовлення) лікарських засобів в умовах аптеки, роздрібною торгівлі лікарськими засобами тільки після проходження перепідготовки.
- Посади завідувачів аптеки, їх заступників допускається замінювати особами, що мають документ про вищу освіту не нижче 2-го (магістерського) рівня за спеціальністю «Фармація, промислова фармація» та сертифікат провізора-спеціаліста за спеціалізацією «Організація та управління фармацією» або атестовані за цією спеціалізацією з присвоєнням (підтвердженням) відповідної категорії та стажем роботи за фахом не менше 2 років.

- Однак для аптек, розташованих у селах, селищах та селищах міського типу, вищезгадані посади можуть обіймати особи, які мають документ про вищу освіту не нижче початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти за спеціальністю «Фармація, промислова фармація», та які не мають стажу роботи за цією спеціальністю.

Також посади завідувачів аптечних пунктів можуть замінювати особи, що мають документ про вищу освіту не нижче початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти за спеціальністю «Фармація, промислова фармація» та без стажу роботи за цією спеціальністю.

Не допускається обіймання посади завідувача аптечного закладу за сумісництвом.

Детальніше про вимоги та знання, якими мають володіти особи, що претендують на посади фармацевтів, асистента фармацевта, завідувача аптеки та його заступників, затверджені в Довіднику кваліфікаційних характеристик. Зокрема, зазначається, що фармацевту потрібно знати:

- хімічні, фізико-хімічні, фармакокінетичні, фармакодинамічні властивості лікарських засобів синтетичного та природного походження;
- технологічний процес виробництва (виготовлення) препаратів та його вплив на їх біофармацевтичні властивості;
- фізіологічні особливості організму людини, основи етіології та патогенезу основних захворювань та фармакотерапевтичні схеми їх терапії;
- правила раціонального застосування та принципи фармацевтичної опіки під час вибору та відпуску рецептурних та безрецептурних лікарських засобів, супутніх товарів з урахуванням фізико-хімічних, фармакологічних, біофармацевтичних характеристик, біохімічних, патофізіологічних особливостей конкретного захворювання, фармакотерапевтичних схем його лікування та протоколів фармацевта шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань препаратів та супутніх захворювань тощо.

Зі свого боку, завідувач аптеки має знати:

- законодавство про охорону здоров'я та інші нормативно-правові акти органів державної влади і місцевого самоврядування, які регулюють порядок обігу лікарських засобів та діяльність аптек;
- рекомендації належних фармацевтичних практик;
- організацію ефективної діяльності аптечних закладів;
- організацію процесу виготовлення і контролю якості ліків, відпуску виготовлених і готових препаратів;
- принципи проведення аналізу соціально-економічних процесів у фармації, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів тощо.

Підготовлено ТОВ «Медікс груп»